

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

REZOLUȚIE

București, 28 octombrie 2022

Având în vedere dispozițiile art. 124 alin. (3) din Constituția României,
Având în vedere prevederile Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor,
Având în vedere Principiile fundamentale privind independența magistraturii, adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvenților și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr. 40/146 din 13 decembrie 1985,
Având în vedere Recomandarea nr. R (94) 12 cu privire la independența, eficacitatea și rolul judecătorilor, adoptată la 13 octombrie 1994 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei,
Având în vedere Carta europeană privind statutul judecătorilor,
Având în vedere jurisprudența consolidată a Curții Constituționale a României în materia pensiilor de serviciu ale judecătorilor și procurorilor,
Văzând declarațiile apărute în spațiul public privind necesitatea schimbării cadrului legislativ în materia pensiilor de serviciu, inclusiv cele ale judecătorilor și procurorilor, în vederea îndeplinirii obiectivelor prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență al României, Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii, Jalonul 215,
Luând act de apariția în presă a unui presupus proiect de Ordonanța de Urgență a Guvernului ce prevede modificarea condițiilor de pensionare a magistraților, precum și schimbarea modalității de calcul a pensiilor de serviciu ale acestora,
Examinând propunerea de creare a unei *Rețele naționale de unificare a jurisprudenței*, care să asigure un mecanism rapid de cunoaștere reciprocă a jurisprudenței instanțelor de ultim grad (Înalta Curte de Casație și Justiție și curțile de apel), de diseminare a soluțiilor pronunțate de către instanța supremă și de semnalare cât mai timpuriu posibil a situațiilor de practică neunitară,

Noi, președinții instanțelor de ultim grad de jurisdicție - Înalta Curte de Casație și Justiție și Curțile de Apel - reuniți la București, la data de 28 octombrie 2022,
adoptăm următoarea *rezoluție*

I. Referitor la stabilitatea Statutului magistraților, garanție a independenței justiției:

1. Orice modificare adusă statutului judecătorilor trebuie să fie rezultatul unei analize complexe care să aibă în vedere în mod necesar condițiile concrete în care se desfășoară

activitatea instanțelor judecătorești, în special condițiile de muncă și încărcătura disproporționată, precum și regimul de incompatibilități și interdicții aplicabil judecătorilor. În mod special astfel de modificări nu pot fi impuse în mod arbitrar fără evaluarea impactului acestora, sub aspectul stabilității resurselor umane, și fără o consultare largă și efectivă a sistemului judiciar.

Magistratura este o profesie de carieră, astfel încât, pentru o politică coerentă de resurse umane trebuie asigurată previzibilitatea și stabilitatea condițiilor de exercitare a profesiei, de la momentul numirii în funcție și până la acela al încetării serviciului în cadrul sistemului judiciar.

Legiuitorul a introdus pensia de serviciu a magistraților încă din anul 1997, iar condițiile de pensionare și modalitatea de calcul a acestora nu s-au modificat substanțial de-a lungul timpului, avându-se în vedere condițiile de muncă inadecvate/necorespunzătoare, volumul excesiv de muncă, insuficiența fondurilor bănești.

Diferite documente internaționale menționează necesitatea securității financiare pentru asigurarea independenței magistraților care se referă și la dreptul de pensie. De exemplu, *Principiile fundamentale privind independența magistraturii*, [adoptate de cel de-al VII-lea Congres al Națiunilor Unite pentru prevenirea crimei și tratamentul delincvențelor (Milano, 26 august-6 septembrie 1985) și confirmate de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite prin Rezoluțiile nr. 40/32 din 29 noiembrie 1985 și nr.40/146 din 13 decembrie 1985], prevăd în mod expres, prin art.11, că „durata mandatului judecătorilor, independența acestora, siguranța lor, remunerația corespunzătoare, condițiile de muncă, *pensiile și vârsta de pensionare* sunt în mod adecvat garantate prin lege”.

În ceea ce privește cuantumul pensiei magistraților, așa cum a indicat și Curtea Constituțională în Decizia nr. 153 din 6 mai 2020, „nivelul adecvat al remunerării și al cuantumului pensiilor magistraților reprezintă o compensație parțială a lipsei unor drepturi fundamentale, din categoria drepturilor exclusiv politice (dreptul de a fi aleși în Camera Deputaților, Senat, în funcția de Președinte al României ori în organele administrației locale, precum și dreptul de a fi aleși în Parlamentul European) și a drepturilor social-economice (dreptul la negocieri colective în materie de muncă, dreptul la grevă, libertatea economică), precum și a incompatibilităților stabilite la nivel constituțional pe parcursul întregii cariere profesionale [potrivit art. 125 alin. (3) din Constituție, funcția de judecător este incompatibilă cu orice altă funcție publică sau privată, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior, o dispoziție similară fiind prevăzută în privința procurorilor de art. 132 alin. (2) din Constituție]. Acestor incompatibilități li se adaugă interdicțiile prevăzute de Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor. (...), stabilirea nivelului pensiei ține seama de responsabilitățile și riscurile profesiei de magistrat, care privesc întreaga durată a carierei acestuia.”

Vârsta de pensionare a magistraților este o compensație parțială a condițiilor de muncă, a riscurilor și a responsabilităților pe care le implică exercitarea acestei profesii (de exemplu, numărul mare de dosare procesate într-un sistem judiciar supra-aglomerat).

La data de 17 octombrie 2022, cu o largă majoritate, Parlamentul României a reconfirmat actualele reguli aplicabile sistemului de pensii ocupaționale în cadrul sistemului judiciar, cu minore amendamente privind sfera persoanelor beneficiare. Or, necesitatea îndeplinirii obiectivelor prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență al României, Componenta C8 Reforma fiscală și reforma sistemului de pensii, Jalonul 215, în sensul promovării unei reforme în privința pensiilor de serviciu, era cunoscută încă de la momentul depunerii proiectelor de acte normative la Parlamentul României.

Ca urmare, o modificare radicală, imediată, a acestor reguli, precum cea vehiculată, în ultimele zile în spațiul public, ar reprezenta nu doar o nesocotire a principiului cooperării loiale între puterile statului, ci și nesocotirea voinței suverane a Parlamentului. O poziție inconsecventă sub aspect legislativ în materia reglementărilor privind statutul judecătorilor

este de natură să afecteze în mod substanțial statutul și independența magistraților și a justiției în ansamblul său, precum și calitatea actului de justiție, în pofida protecției constituționale a pensiilor ocupaționale ale judecătorilor.

Experiența precedentelor modificări ale legilor justiției, care au prevăzut, în forma inițială, diminuarea vechimii în funcție la 20 de ani și implicit a vârstei la care se acorda pensia ocupațională, precum și reacțiile generate la fiecare declarație publică privind o eventuală creștere a uneia dintre cele două componente, demonstrează că se impune a fi evitată orice modificare bruscă a dispozițiilor privind statutul judecătorilor, acestea fiind de natură să conducă la dezechilibre majore privind asigurarea în mod corespunzător a resurselor umane, în special la nivelul instanțelor de ultim grad de jurisdicție. Autoritățile ar trebui să-și aprofundeze politica de management al resurselor umane, pentru a implementa un management de perspectivă, evitând orice risc de reducere a numărului de magistrați și necesitatea de a gestiona un număr important de dosare. O modificare a vârstei de pensionare ar avea, fără îndoială, repercusiuni atât asupra dezvoltării carierei magistraților, cât și asupra organizării instanțelor.

În consecință, reamintind ferm că statutul judecătorilor este unul de rang constituțional - reperle sale fiind consacrate în prevederile art.124 alin.(3) și art.125 din Constituția României-, este necesară asumarea de către toate puterile statului a principiilor stabilității și previzibilității acestui statut, cu evitarea experimentelor legislative. Modificările legislative în materie nu trebuie să conducă la crearea unei discriminări negative pentru judecătorii în funcție. Sub aspectul specific al adoptării vârstei standard de pensionare, o astfel de modificare legislativă ar trebui să nu afecteze drepturile judecătorilor aflați în funcție și să facă obiectul unei reglementări cu caracter gradual, etapizat. Oricum, o astfel de creștere graduală a vârstei de pensionare ar trebui corelată cu ritmul de îmbunătățire a condițiilor de muncă.

Repunerea în discuție, periodic, la intervale scurte de timp și în lipsa unor justificări obiective, întotdeauna în sens negativ, a statutului judecătorilor agravează situația resurselor umane prin creșterea presiunii și încărcăturii psihice a acestei funcții și are, în final, un efect negativ asupra calității actului de justiție, în detrimentul cetățeanului.

2. Garantarea independenței justiției, cât și a independenței judecătorului, alături de lipsa imixtiunii celorlalte puteri în activitatea de judecată, trebuie asigurată atât prin alocarea unor fonduri bănești suficiente pentru desfășurarea și administrarea activității de judecată, prin asigurarea unor condiții de muncă adecvate, existența unui număr suficient de magistrați pentru a evita un volum de muncă excesiv și pentru a permite finalizarea proceselor într-un termen rezonabil, dar și prin securitatea inclusiv financiară a magistraților.

În mod special, ar trebui asumată îmbunătățirea progresivă a condițiilor de muncă la nivelul instanțelor judecătorești printr-un document strategic cu caracter concret care să cuprindă în mod detaliat obiectivele de investiții asumate, termenele de finalizare și sursele de finanțare.

II. Cu privire la calitatea actului de justiție și unificarea practicii judiciare:

3. Unitatea și coerența jurisprudenței reprezintă o garanție esențială a dreptului la un proces echitabil, asigurând prestigiul justiției și previzibilitatea rezultatului procedurilor judiciare. Pe termen lung, asigurarea unei jurisprudențe unitare este de natură să reducă progresiv numărul cauzelor nou înregistrate, să asigure creșterea celerității procedurilor judiciare și să

atragă reducerea costurilor legate de funcționarea instanțelor, precum și a celor suportate de justițiabili.

Înaltei Curți de Casație și Justiție îi revine rolul constituțional de unificator al jurisprudenței, care este însă exercitat în parteneriat cu Curțile de Apel, în domeniile în care acestea exercită competență de ultim grad. Ca urmare, este oportună crearea la nivel informal a unei *Rețele de unificare a jurisprudenței*, care să asigure diseminarea rapidă și cunoașterea reciprocă a jurisprudenței, identificarea rapidă și dezbaterrea chestiunilor care pot genera practică neunitară, precum și tranșarea cu celeritate a acestor situații prin mecanismele prevăzute de lege.

În consecință, în vederea constituirii *Rețelei de unificare a jurisprudenței*, la nivelul Înaltei Curți de Casație și Justiție și la nivelul tuturor Curților de Apel vor fi desemnați un număr de judecători, pe baza acordului prealabil al acestora, ca puncte de contact în cadrul Rețelei. Atribuțiile speciale ale acestora și modul de funcționare a Rețelei vor fi stabilite printr-un acord de parteneriat, iar suportul tehnic necesar va fi asigurat de către instanța supremă.

Judecător Corina-Alina CORBU, Președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător Gabriela Elena Bogasiu, Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător Ilie Iulian Dragomir, Vicepreședintele Înaltei Curți de Casație și Justiție

Judecător Liviu Gheorghe Odagiu, Președintele Curții de Apel Alba Iulia,

Judecător Maria Violeta Chiriac, Vicepreședintele Curții de Apel Bacău,

Judecător Daniela Niculeasa, Vicepreședintele Curții de Apel Brașov,

Judecător Luminița Criștiu-Ninu, Președintele Curții de Apel București,

Judecător Dana Gîrbovan, Președintele Curții de Apel Cluj,

Judecător Alina Gabriela Jurubiță, Președintele Curții de Apel Constanța,

Judecător Adrian Glugă, Președintele Curții de Apel Craiova,

Judecător Cosmin – Răzvan Mihailă, Președintele Curții de Apel Galați,

Judecător Laura Simona Băican, Președintele Curții de Apel Oradea,

Judecător Emilia Raluca Trandafir, Președintele Curții de Apel Pitești,

Judecător Paul Mihail Frățilescu, Președintele Curții de Apel Ploiești,

Judecător Cristinel Grosu, Președintele Curții de Apel Suceava,

Judecător Mircea Crețu, Președintele Curții de Apel Timișoara,

Judecător Andreea Ciucă, Președintele Curții de Apel Târgu-Mureș,

Judecător general maior Victor Chițu, Președintele Curții Militare de Apel București.